

NISZCZENIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO SKUTEK ROSYJSKIEJ AGRESJI NA UKRAINĘ TEMATEM POSIEDZENIA RADY BEZPIECZEŃSTWA ONZ

Posted on 16 lipca 2022

W piątek, 15 lipca, z inicjatywy Stałych Przedstawicielstw przy ONZ trzech państw – Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Albanii i Ukrainy, odbyło się posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych poświęcone zniszczeniom w obszarze dziedzictwa kulturowego na Ukrainie spowodowanym agresją Rosji. Celem spotkania było zaprezentowanie społeczności międzynarodowej rozmiaru strat poniesionych przez Ukrainę w obszarze dziedzictwa kulturowego, opracowanie metod dokumentacji zbrodni rosyjskich na ukraińskiej kulturze oraz wypracowanie metod pomocy zagrożonym zabytkom i dziełom kultury materialnej przez agendy ONZ i państwa członkowskie organizacji.

W spotkaniu zorganizowanym w formule Arria udział wzięli:

- Audrey Azoulay - dyrektor generalny UNESCO, Ambasador dr hab. Krzysztof Szczerski - Przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku,
- Ferit Hoxha - Przedstawiciel Republiki Albanii przy ONZ,
- Sergij Kyslytsya - Przedstawiciel Ukrainy przy ONZ,
- Teresa Patrício - prezes Międzynarodowego Komitetu ICOMOS oraz
- dr hab. Katarzyna Zalaśńska - dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Nagranie posiedzenia dostępne jest pod linkiem: <https://media.un.org/en/asset/k1e/k1egkow771>

Niszczenie dziedzictwa kulturowego Ukrainy stało się integralnym elementem działań zbrojnych, świadomie wybieranym przez Rosję. Wraz z rosnącą liczbą przypadków bezprawnego, celowego i powszechnego niszczenia dziedzictwa kulturowego na Ukrainie, pojawia się konieczność i obowiązek odpowiedniego raportowania i dokumentowania tych przestępstw.

Według stanu na 4 lipca 2022 roku UNESCO potwierdziło zniszczenia 157 obiektów od początku wojny - 71 obiektów religijnych, 12 muzeów, 30 zabytków, 21 budynków przeznaczonych do działalności kulturalnej, 16 pomników, 7 bibliotek. Poważne szkody zarejestrowano w Charkowie - Mieście Kreatywnym UNESCO w dziedzinie muzyki - oraz w historycznym centrum Czernihowa,

znajdującym się na Ukraińskiej Liście Informacyjnej, kandydata na Listę Światowego dziedzictwa UNESCO. Według raportów Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy, skala uszkodzeń i zniszczeń może być znacznie większa. Co więcej, odnotowano przypadki grabieży ukraińskich dóbr kultury i przedmiotów dziedzictwa przez siły zbrojne Federacji Rosyjskiej.

Polski rząd i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspierają Ukrainę w ochronie materialnych dóbr kultury i zabytków i od pierwszych dni agresji Federacji Rosyjskiej organizują pomoc. Z inicjatywy wicepremiera, ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego, w Narodowym Instytucie Dziedzictwa zostało zorganizowane Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie. Centrum jest operacyjnym trzonem zespołu ds. pomocy Ukrainie w dziedzinie kultury, powołanego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego dzień przed wybuchem wojny w Ukrainie. Jego głównym zadaniem jest koordynowanie pomocy, która trafia do muzeów, bibliotek, archiwów, teatrów i innych instytucji kultury. Centrum pomaga już ponad 100 ukraińskim instytucjom kultury. Dotychczas na Ukrainę zostało wysłanych kilkadziesiąt transportów z materiałami do zabezpieczenia zabytków i muzealiów. Kolejnych 50 transportów jest w przygotowaniu.

„Oprócz materiałowego wsparcia dla sektora kultury na Ukrainie, już dzisiaj pracować powinniśmy nad mechanizmem pomocy w zakresie odbudowy. W dużej mierze zasady i zakres tych działań zostały określone w oficjalnym dokumencie UNESCO w 2018 r. - [Rekomendacji Warszawskiej w sprawie odbudowy i rekonstrukcji dziedzictwa kulturowego](#)” – powiedziała dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa dr hab. Katarzyna Zalaszińska, reprezentująca podczas spotkania stronę polską. – *„Dokument ten zawiera nie tylko praktyczne wytyczne, ale również ugruntowuje podejście do odbudowy jako procesu społecznego. Wyzwanie związane z odbudową Ukrainy w zakresie jej historycznej tkanki wymaga wsparcia eksperckiego, wymaga wyspecjalizowanych kadr, ale przede wszystkim zrozumienia, że jest to proces wymagający czasu i dużych nakładów finansowych”* - podkreśliła.

Każdego dnia w Ukrainie na zniszczenie lub grabież narażone są bezcenne zabytki, należące do grupy 140 000 chronionych obiektów i obszarów o znaczeniu kulturowym. Wśród bezpośrednio zagrożonych miejsc są dobra światowego dziedzictwa znajdujące się na liście UNESCO, uznane przez społeczność międzynarodową za wspólne dziedzictwo ludzkości. Według danych zebranych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa oficjalnie potwierdzonych zostało co najmniej 423 przypadków niszczenia materialnego dziedzictwa kulturowego na terenie Ukrainy. Od wybuchu wojny zniszczono kilkanaście muzeów i archiwów. Między innymi w Archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w obwodzie czernihowskim spłonęło 12 000 dokumentów dot. represji stalinowskich wobec narodu ukraińskiego. Rzeczywista skala zniszczeń i strat będzie poznana dopiero po zakończeniu wojny. Prowadzone statystyki nie uwzględniają chociażby zniszczeń stanowisk archeologicznych i grabieży kolekcji sztuki, szczególnie prywatnych.

Rosja narusza zasady zapisane w Karcie Narodów Zjednoczonych i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2347 (2017) oraz wszystkie podstawowe akty prawa międzynarodowego, w tym również związane z ochroną dziedzictwa kulturowego. W miarę trwania rosyjskiej agresji na Ukrainę widać spójne dowody na możliwe naruszenia prawa międzynarodowego, w tym Konwencji Haskiej z 1954 roku, Konwencji o ochronie światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego z 1972 roku, Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobieganiu nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, a także przepisów związanych z ochroną dziedzictwa dokumentacyjnego. W rezolucji Rady Bezpieczeństwa nr 2347 (2017) uznano, że celowe zniszczenie lub zawłaszczanie dóbr kultury może w pewnych okolicznościach stanowić zbrodnię wojenną.

[Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie \(Polish Support Center for Culture in Ukraine\)](#) powstało w ramach struktury Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) – instytucji, która od 60 lat bada i chroni polskie dziedzictwo kulturowe. Zadaniem pracowników Centrum – we współpracy z członkami działającego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Zespołu zadaniowego do monitorowania i analizowania zagrożeń dla dziedzictwa kulturowego (powołanego zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 lutego 2022 roku) – jest koordynowanie pomocy na rzecz ratowania ukraińskiego dziedzictwa kulturalnego zagrożonego działaniami wojennymi. Centrum tworzy zespół pracowników, których zadaniem jest koordynowanie działań zmierzających do ochrony zabytków na terenie naszego bliskiego sąsiada.

Kontakt do Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie: ukraina@nid.pl

United Nations

UN Web TV

Search UN Media

Categories | UN Web TV | Live Schedule | UN Audiovisual Library | UN Photo | About Us

DESTRUCTION OF CULTURAL HERITAGE

LIVE

► The Destruction of cultural heritage as a consequence...

3:00PM

ECOSOC CHAMBER

THE DESTRUCTION OF CULTURAL HERITAGE AS A CONSEQUENCE OF THE RUSSIAN AGGRESSION AGAINST UKRAINE

United Nations Security Council Arrria-formula meeting organized by Albania and Poland, in cooperation with Ukraine

